



Vuxenutbildning och kvalificerad yrkesutbildning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett 20-tal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006 som rör vuxenutbildning och kvalificerad yrkesutbildning. De behandlade yrkandena efterfrågar bl.a. satsningar och förstärkning av vuxenutbildningen, inrättande av yrkes- eller fackhögskolor, utbyggnad av den kvalificerade yrkesutbildningen, validering av vuxnas och invandrares betyg och kunskaper samt att svenska för invandare (sfi) ska kunna läsas i kombination med t.ex. praktik och förvärvsarbete. Vidare tar yrkandena upp behörighetskrav för lärare i sfi, sfi-undervisning om demokratins möjligheter och gränser, sfi-checkar, konkurrensutsättning av sfi-undervisningen, satsningar på hantverksskolor, lärcentrum i Blekinge län, grundläggande vuxenutbildning för högskoleutbildade utrikes födda och punktskriftsutbildning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga yrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående beredningsarbete i Regeringskansliet, ett aviserat utredningsarbete och gällande regelverk.

I betänkandet finns reservationer från företrädare för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Övergripande frågor om vuxenutbildning	4
Yrkes- och fackhögskolor	5
Eftergymnasial yrkesutbildning	6
Validering	7
Svenska för invandrare (sfi)	8
Övrigt	10
Reservationer	12
1. Övergripande frågor om vuxenutbildning, punkt 1 (s)	12
2. Den kvalificerade yrkesutbildningen, punkt 3 (s)	13
3. Validering, punkt 4 (s, v)	13
4. Svenska för invandrare (sfi), punkt 5 (s, v)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande frågor om vuxenutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ub229, 2006/07:Ub339, 2006/07:Ub348, 2006/07:Ub369 och 2006/07:Ub373.

Reservation 1 (s)

2. Yrkes- och fackhögskolor

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ub300 yrkandena 1 och 2.

3. Den kvalificerade yrkesutbildningen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ub357 och 2006/07:N294 yrkande 2.

Reservation 2 (s)

4. Validering

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:C359 yrkande 7, 2006/07:Ub211, 2006/07:Ub404 och 2006/07:A270 yrkande 5.

Reservation 3 (s, v)

5. Svenska för invandrare (sfi)

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So310 yrkande 4, 2006/07:Ub231 yrkandena 1 och 2, 2006/07:Ub273 och 2006/07:A270 yrkandena 36, 38 och 55.

Reservation 4 (s, v)

6. Övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ub225 yrkande 1, 2006/07:Ub251, 2006/07:Ub257 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Ub343.

Stockholm den 1 mars 2007

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Gustav Blix (m), Agneta Lundberg (s), Ulf Nilsson (fp), Louise Malmström (s), Betty Malmberg (m), Ibrahim Baylan (s), Gunilla Tjernberg (kd), Rossana Dinamarca (v), Peter Hultqvist (s), Mats Pertoft (mp), Oskar Öholm (m) och Per Lodenius (c).

Utskottets överväganden

Övergripande frågor om vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om satsningar och förstärkning av vuxenutbildningen med hänvisning till bl.a. pågående beredningsarbete och en aviserad utredning.

Jämför reservation 1 (s).

Motionerna

I motion 2006/07:Ub339 (s) anförs bl.a. att vuxenutbildningen är av strategisk vikt för framtiden, inte minst mot bakgrund av att gymnasiekompetens i framtiden kommer att vara en förutsättning för de allra flesta jobb.

I motion 2006/07:Ub348 (s) förespråkas bl.a. ett system där människor kan välja en utbildning också en bit in i sitt yrkesliv utan allt för stora privatekonomiska insatser. Det behövs utvidgade och förstärkta former för vuxenutbildning, kompetensutveckling och kvalificerad yrkesutbildning.

I motion 2006/07:Ub229 (s) föreslås att en översyn bör göras gällande behovet av vuxenutbildning och då speciellt kvalificerad yrkesutbildning.

I motion 2006/07:Ub369 (s) påtalas att genom den vuxenutbildnings-satsning som den förra regeringen genomförde har fler fått chansen att byta arbete och starta en ny karriär. Denna satsning måste fortsätta.

I motion 2006/07:Ub373 (s) anförs att vuxenutbildningen som sådan behöver både befogenheter och resurser för att få möjlighet att stödja utvecklingen för de människor som står längst från arbetsmarknaden och har låg utbildningsnivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Övergripande bestämmelser om kommunal vuxenutbildning (komvux) finns i 11 kap. skollagen (1985:1100). Varje kommun ansvarar för att de invånare som har rätt till grundläggande vuxenutbildning och önskar delta i den också får göra det (8 och 10 §§). När det gäller gymnasial vuxenutbildning föreskrivs att kommunerna ska erbjuda sådan och att de därvid ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov (17 §). I budgetpropositionen för 2007 konstaterar regeringen att det i dag finns en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar grundskolan. Vidare anför regeringen att den avser att låta utreda hur en liknande rättighet skulle kunna införas på gymnasial nivå. Regeringen gör vidare bedömningen att fokus i högre grad måste ligga på vilka som ska få del av samhällets insatser då det gäller vuxenutbildningen. Utgångspunk-

ten är att resurserna ska riktas till dem som har ett stort behov av utbildning, t.ex. de som inte haft möjligheten att skaffa sig grundläggande behörighet till högskolan eller som behöver utbildningen för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det är viktigt att beslut om omfattning och innehåll fattas på den kommunala nivån inom ramen för det kommunala huvudmannaskapet och självbestämmandet (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 120 f.). I linje med detta har riksdagen under det nuvarande riksmötet beslutat att det riktade statsbidraget till kommunerna för utbildning av vuxna i stället tillförs anslag 48:1 Kommunalekonomisk utjämning, utgiftsområde 25 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 25, bet. 2006/07:FiU3, rskr. 2006/07:83).

En fristående vuxenutbildning är en annan fråga som berörs i budgetpropositionen. Regeringen konstaterar att vuxenutbildningen liksom andra skolformer gynnas av etableringsfrihet. Det är individens val som ska vara styrande. Den enskilda individen bör kunna välja den utbildningsanordnare som passar bäst för just honom eller henne. Ett sådant system förutsätter att det finns fristående skolor även på vuxenutbildningsområdet. I denna fråga anför regeringen att den har för avsikt att återkomma i särskild ordning (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 122).

Utskottet delar de bedömningar i fråga om vuxenutbildning som regeringen redovisar i budgetpropositionen och anser mot den bakgrunden och med hänvisning till det aviserade utredningsarbetet att det inte föreligger något behov av åtgärder med anledning av nu aktuella motionsyrkanden.

Yrkes- och fackhögskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om inrättande av yrkes- eller fackhögskolor med hänvisning till pågående beredningsarbete i Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2006/07:Ub300 (fp) yrkande 1 begärs att svenska yrkes- eller fackhögskolor ("colleges") inrättas. Fackhögskolorna ska erbjuda kvalificerad yrkesutbildning och viss förberedelse för högre utbildning. Efter genomgången kvalificerad yrkesutbildning ska studenten sedan ha möjlighet att tillgodoräkna sig delar av poängen vid ett universitet. Motionären anser att en lämplig lokaliseringsregion för en av dessa yrkes- eller fackhögskolor är Jönköpings län, gärna med Gnosjöregionen som ett viktigt centrum (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Utredningen om en översyn av den eftergymnasiala yrkesutbildningen lämnade i januari i år sitt betänkande Eftergymnasiala yrkesutbildningar – beskrivning, problem och möjligheter (SOU 2006:115). Utredaren skisserar bl.a. en lösning som innebär att de berörda utbildningarna infogas i ett ramverk, som avses fungera som en paraplyorganisation med uppgift att säkerställa kvalitet och effektiv resurshushållning. Utskottet anser att den beredning av det aktuella betänkandet som pågår inte bör föregripas.

Eftergymnasial yrkesutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om den kvalificerade yrkesutbildningen med hänvisning till bl.a. pågående beredningsarbete i Regeringskansliet.

Jämför reservation 2 (s).

Motionerna

I motion 2006/07:Ub357 (s) anförs att när det gäller den kvalificerade yrkesutbildningen så bör man dels överväga en fortsatt utbyggnad på sikt, dels ett nytt och vidgat uppdrag med den kvalificerade yrkesutbildningen som bas för det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller yrkesutbildningar.

I motion 2006/07:N294 (fp) yrkande 2 anförs att det faktum att ingen kvalificerad yrkesutbildning bedrivs i Dalsland behöver snabbtredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

I budgetpropositionen för 2007 anför regeringen att eftergymnasial yrkesutbildning har starkt missgynnats av den starka fokuseringen på högskoleutbildning och teoretisk kunskap. Den eftergymnasiala utbildningen utanför högskolan måste därför förstärkas. Utbildningen ska ge ett yrkeskunnande som kan möta både företagets krav och utvecklingsbehov samt verkliga behov i samhället. Vidare framhåller regeringen att det är avgörande för yrkesutbildningens kvalitet att den svarar mot verkliga behov i samhället och i yrkeslivet. En del av utbildningen bör därför vara arbetsplatsförlagd. Regeringen anger vidare att den har för avsikt att återkomma till denna fråga. Som tidigare nämnts har Utredningen om en översyn av den eftergymnasiala yrkesutbildningen nyligen lagt fram sitt betänkande Eftergymnasiala yrkesutbildningar – beskrivning, problem och möjligheter (SOU 2006:115). Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen anför i budgetpropositionen att den har för avsikt att återkomma till riksdagen om lämpliga åtgärder inom det aktuella området (prop. 2006/07: 1 utg.omr. 16 s. 122). När det gäller motionsyrkandet om utbyggnad och

ett nytt uppdrag för den kvalificerade yrkesutbildningen anser utskottet att det pågående beredningsarbetet och planerade åtgärder rörande den eftergymnasiala yrkesutbildningen inom Regeringskansliet inte bör föregripas.

När det sedan gäller motionsyrkandet om inrättande av speciella utbildningar inom den kvalificerade yrkesutbildningen kan det konstateras att det är Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning som både fastställer utbildningsplan och beslutar om statligt stöd efter ansökan från en anordnare. Det är således ingen fråga för riksdagen.

Validering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om validering av vuxnas och invandrades betyg och kunskaper med hänvisning till att Valideringsdelegationens arbete och slutförandet av pågående uppdrag bör avvaktas.

Jämför reservation 3 (s, v).

Motionerna

Vänsterpartiet efterfrågar i motion 2006/07:A270 yrkande 5 att asylsökandes betyg ska ekvivaleras och att nödvändig kompletterande utbildning eller yrkesrelaterad praktik ges utan dröjsmål för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden.

I motion 2006/07:Ub211 (s) förespråkas att möjligheten att validera kompetens inom fler yrken bör kunna genomföras genom en kortare utbildning och examensprov inom respektive yrke. För personer med utländsk examen bör man genomföra validering och möjliggöra komplettering av de kunskaper som saknas för att kunna avlägga en svensk examen.

I motion 2006/07:Ub404 (s) anförs att arbetet med validering måste fortsätta.

I motion 2006/07:C359 (s) yrkande 7 begärs att arbetet med validering och certifiering intensifieras för att ta till vara invandrades och flyktingars kunskaper.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Valideringsdelegationen inrättades den 1 januari 2004 och ska verka under åren 2004–2007. Delegationen ska i fråga om validering av vuxnas kunskaper och kompetens främja kvalitet, legitimitet och likvärdighet, bedriva och stödja utveckling av metoder och verksamhetsformer, stärka och främja ett regionalt samarbete, informera samt utforma förslag om vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa en verksamhet med validering. Utskottet har under det innevarande riksmötet vid behand-

lingen av budgeten för 2007 ställt sig bakom regeringens bedömning att Valideringsdelegationens verksamhet ska bedrivas i samma omfattning under 2007 som under föregående år (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16, bet. 2006/07:UbU1). Delegationen ska under sitt sista verksamhetsår slutföra flera uppdrag såsom att se över effektiviteten och kvaliteten i nuvarande ansvarsfördelning vad gäller validering av utländska högskoleutbildningar i syfte att underlätta validering av utländsk utbildning och yrkeserfarenhet. Vidare har delegationen i uppdrag att lämna författningsförslag rörande genomförande och dokumentation av validering m.m. Delegationen har även i uppdrag att bl.a. rapportera förväntade och faktiska slutsatser av sitt arbete. Utskottet anser att Valideringsdelegationens arbete och slutförandet av pågående uppdrag bör avvaktas. Något uttalande från riksdagen med anledning av motionsyrkandena är därför inte påkallat.

Svenska för invandrare (sfi)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om bl.a. att svenska för invandrare (sfi) ska kunna läsas i kombination med t.ex. praktik och förvärvsarbete, behörighetskrav för lärare i sfi, undervisning om demokratins möjligheter och gränser, sfi-checkar och konkurrensutsättning av sfi-undervisningen. Utskottet hänvisar bl.a. till arbete som aviserats inom Regeringskansliet, att det inte är en fråga för riksdagen och att yrkandena får anses tillgodosedda.

Jämför reservation 4 (s, v).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2006/07:A270 yrkande 36 att det behövs en tydligare individualisering och fler undervisningstimmar per vecka för att förbättra undervisningen i svenska för invandrare (sfi). Sfi ska kunna läsas i kombination med praktik, arbetslivsorientering, validering, annan utbildning eller förvärvsarbete. Vänsterpartiet påtalar vidare att behörighetskrav måste ställas på lärare i sfi för att man ska uppnå en nödvändig kvalitetshöjning av sfi-undervisningen (yrkande 38). Vänsterpartiet förespråkar även att, inom ramen för bl.a. sfi-undervisningen, demokratins möjligheter och gränser tydliggörs, liksom invånarnas rättigheter och skyldigheter. Det bör här särskilt informeras om situationen för personer med utländsk bakgrund i samhället och om det skydd som lagstiftningen mot diskriminering ger (yrkande 55).

I motion 2006/07:Ub231 (m) yrkande 1 föreslås att ett system med sfi-checkar införs som ger individen möjlighet att bedriva svenskstudier vid valfri utbildningsinstitution. Motionären efterfrågar vidare sfi-undervisning via tv, radio och Internet (yrkande 2).

I motion 2006/07:Ub273 (m) anförs att sfi-undervisningen måste konkurrensutsättas för att ge individen valfrihet att utforma sina svenskstudier på det sätt som passar honom eller henne bäst. Konkurrensutsättningen av sfi kan förverkligas genom ett nationellt peng- eller checksystem.

I motion 2006/07:So310 (m) yrkande 4 anförs att sex- och samlevnadsfrågor bör ingå i sfi-undervisningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

När det gäller motionsyrkandet om uppläggnings av sfi-undervisningen konstaterar utskottet att enligt regeringens redogörelse i budgetpropositionen måste utbildningen förändras och utformas på ett sådant sätt att det är möjligt med både individanpassning och olika utbildningsnivåer. En grupp vars behov inte har uppmärksammats i tillräckligt hög grad är de invandrade akademikernas. Regeringen gör också bedömningen att det krävs ett större utbud av kurser som särskilt riktar sig till dem. Det krävs också ett ökat samarbete mellan universitet, högskolor, kommuner och andra för att uppnå detta. Regeringen avser att låta se över huruvida regelverk och finansiering behöver förändras för att ett sådant samarbete ska kunna utvecklas. Vidare påpekar regeringen att man anser att det är viktigt att den som går i sfi ges bättre möjligheter att kombinera sina studier med arbete eller praktik. Möjligheten att varva undervisning och praktik kan bli större genom ett nära samarbete mellan kommun, arbetsförmedling, frivilligorganisationer och näringsliv (prop. 2006/07:1 utg.omr. 16 s. 121 f.). Utskottet delar regeringens syn på att sfi-undervisningen måste förändras mot en större individanpassning och fler utbildningsnivåer. Det sistnämnda är inte minst viktigt för att bättre ta till vara den kompetens som invandrade akademiker besitter. Att förbättra möjligheterna att kombinera studier med arbete eller praktik är också något som utskottet anser vara angeläget. Utskottet anser att det arbete som aviserats inom Regeringskansliet rörande sfi-undervisningens uppläggning bör avvaktas.

Vad gäller motionsyrkandet om behörighetskrav på lärare i sfi hänvisar utskottet till att regeringen nyligen tillsatt en utredning som tar upp lärares behörighet (dir. 2006:140). Utredningens förslag bör avvaktas.

När det därefter gäller motionsyrkanden om att konkurrensutsätta sfi-undervisningen och att införa sfi-checkar hänvisar utskottet till den tidigare nämnda utredningen om en fristående vuxenutbildning som regeringen aviserat och vars syfte är att öka valfriheten för vuxna.

När det gäller motionsyrkandet som rör praktiska undervisningsmetoder kan utskottet konstatera att detta inte är en fråga för riksdagen.

När det slutligen gäller motionsyrkanden om utbildningens innehåll vill utskottet erinra om följande. Undervisningen i sfi ska vila på de grundläggande värden som anges i läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). I läroplanen sägs att människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och

män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. Där sägs också att skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de framförs. Sfi ska enligt kursplanen ge förutsättningar för en sådan språklig behärskning att eleven kan tillgodogöra sig sina studier och bli delaktig i samhälls- och arbetslivet. Undervisningen ska utveckla kunskap om hur man lär sig språk. Val av stoff för textstudier, samtal och diskussioner utgår från aktuell kursnivå och tar upp sådant som rör kunskapen om och förståelse för det omgivande samhället. Det ska enligt kursplanen råda en balans mellan språkutbildningen och de kunskaper om och förståelse för samhället som utbildningen också ska ge. Mot denna bakgrund menar utskottet att det både är naturligt och viktigt att frågor om sex och samlevnad tas upp i undervisningen inom sfi. Även yrkandena om undervisning i demokratins möjligheter och gränser samt undervisning om vissa av de övriga områden som motionärerna efterfrågar, får anses vara tillgodosedda. Utskottet anser att innehållet i sfi-utbildningen inte bör detaljstyras genom statsmaktsbeslut.

Övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om satsningar på hantverksskolor, lärcentrum i Blekinge län, att högskoleutbildade utrikes födda inte bör läsa grundläggande vuxenutbildning samt ansvar för och inrättande av punktskriftsutbildning. Utskottet hänvisar i huvudsak till gällande regelverk.

Motionerna

I motion 2006/07:Ub251 (s) föreslås att satsningar görs på hantverksskolor med inriktning på återvinning av produkter och material.

I motion 2006/07:Ub343 (s) anförs bl.a. att det lärcentrum som byggs upp i Blekinge län måste få ordentliga förutsättningar att utvecklas.

I motion 2006/07:Ub225 (m) yrkande 1 anförs att de insatser som nyanlända invandrare deltar i kan ha en ”inläsningseffekt”. Systemet får inte hindra högskoleutbildade invandrare att snabbt ta sig ut i arbete eller in i högre utbildning. Högskoleutbildade utrikes födda bör därför inte läsa grundläggande vuxenutbildning.

I motion 2006/07:Ub257 (m) yrkande 1 påtalas behovet av att se över vilken instans i samhället som ska ha ansvaret för att personer som blivit synskadade i vuxen ålder får undervisning i punktskrift. Motionären efterfrågar vidare en permanent punktskriftsutbildning (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

När det gäller motionsyrkandet om satsningar på hantverksskolor vill utskottet anföra följande. Kompletterande utbildningar är kortare yrkesutbildningar för ungdomar och vuxna och utgör ett komplement till det offentliga utbildningsväsendet. Utbildningarna kan anordnas av en enskild fysisk eller juridisk person. För att erhålla statligt stöd för en kompletterande utbildning, t.ex. en hantverksskola, krävs att utbildningen uppfyller kraven i förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar. Det är utbildningsanordnaren som i ansökan till Skolverket ska visa att utbildningen är av ett sådant slag att den kan berättiga till statligt stöd eller till studiestöd för eleverna. Utskottet ser ingen anledning att frångå den nuvarande ordningen för bedömning av kompletterande utbildningar.

När det gäller motionsyrkandet om utvecklingen av lärcentrum i Blekinge län framhåller utskottet att det är på kommunnivå som det finns bäst möjlighet att göra bedömningen av vilka lokala utvecklingsinsatser som behövs. Något uttalande från riksdagen är inte påkallat.

Vad därefter gäller motionsyrkandet om att utrikes födda högskoleutbildade inte ska få läsa grundläggande vuxenutbildning kan utskottet i dagsläget inte se något behov av att införa en sådan begränsning.

Vad slutligen gäller motionsyrkandena om ansvaret för och inrättandet av en permanent punktskriftsutbildning kan utskottet konstatera att personer som i vuxen ålder får en synskada som medför att de behöver lära sig punktskrift normalt får undervisning i detta genom landstingens syncentraler. Utbildning i punktskrift sker även vid folkhögskolor. Vidare ger Specialpedagogiska institutet råd och stöd till huvudmän i specialpedagogiska frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder. Institutet ska dessutom främja utveckling, anpassning, framställning och distribution av läromedel för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder, t.ex. synskada. Punktskriftsnämnden är en statlig nämnd knuten till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Nämnden har bl.a. i uppdrag att gynna användningen av punktskrift och publicera böcker på punktskrift och taktila bilder. Utskottet anser att de samlade möjligheterna till punktskriftsutbildning är goda. När det gäller ansvarsfördelningen mellan myndigheter och andra aktörer inom punktskriftsutbildningen kan utskottet mot bakgrund av den redovisade ansvarsfördelningen inte se något behov av att se över frågan.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande frågor om vuxenutbildning, punkt 1 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Ibrahim Baylan (s) och Peter Hultqvist (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ub229, 2006/07:Ub339, 2006/07:Ub348, 2006/07:Ub369 och 2006/07:Ub373.

Ställningstagande

Vuxenutbildning är av strategisk vikt för framtiden, inte minst mot bakgrund av att gymnasiekompetens i framtiden kommer att vara en förutsättning för de allra flesta jobb. Människor har olika kunskaper och kompetenser som de tillägnat sig både genom formell utbildning och genom informellt lärande i yrkes- och vardagslivet. Alla måste få möjlighet att fortsätta studera på rätt nivå. Dagens snabba tillväxt av kunskaper innebär att utbildningen inte bara kan införskaffas under uppväxtåren. Lärandet måste bli en livslång process där perioder av yrkesarbete växlar med studieperioder. Ett system måste finnas där människor kan välja en utbildning också en bit in i sitt yrkesliv utan alltför stora privatekonomiska insatser. Därför är det mycket olyckligt att rekryteringsbidraget avskaffats och det riktade statsbidraget till kommunerna för utbildning av vuxna tagits bort. Detta drabbar särskilt de människor som står längst ifrån arbetsmarknaden och har låg utbildningsnivå. Det är en felaktig väg som den nuvarande regeringen slagit in på. Det behövs i stället utvidgade och förstärkta former för vuxenutbildning, kompetensutveckling och kvalificerad yrkesutbildning. En översyn behöver även göras gällande behovet av vuxenutbildning.

2. Den kvalificerade yrkesutbildningen, punkt 3 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Ibrahim Baylan (s) och Peter Hultqvist (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ub357 och avslår motion 2006/07:N294 yrkande 2.

Ställningstagande

Den kvalificerade eftergymnasiala yrkesutbildningen är en flexibel utbildningsform med ett mycket nära samarbete med arbetsmarknaden som lyckats bra med såväl rekrytering som utbildning. Det är också känt att denna utbildning i mycket hög utsträckning leder till arbete. Erfarenheterna av denna verksamhet är en god utgångspunkt när det nu gäller att ta ytterligare steg för att utveckla den kvalificerade eftergymnasiala yrkesutbildningen och möta de kompetensbehov som finns framöver. En fortsatt utbyggnad på sikt av den kvalificerade eftergymnasiala yrkesutbildningen bör därför övervägas. Vidare bör det övervägas ett nytt och vidgat uppdrag med den kvalificerade yrkesutbildningen som bas för det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller yrkesutbildningen som inte nödvändigtvis behöver vara forskningsbaserad.

3. Validering, punkt 4 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Ibrahim Baylan (s), Rossana Dinamarca (v) och Peter Hultqvist (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:C359 yrkande 7, 2006/07:Ub211, 2006/07:Ub404 och 2006/07:A270 yrkande 5.

Ställningstagande

Integrationsprocessen ska börja en asylsökandes första dag i Sverige. För att möjliggöra ett snabbt inträde på arbetsmarknaden ska utländska betyg och utbildningar valideras och nödvändig kompletterande utbildning eller yrkesrelaterad praktik ges utan dröjsmål. Att detta sker på ett snabbt och enkelt sätt är viktigt för att den kompetens och kunskap som många

enskilda individer har ska kunna tas till vara. Det är mycket otillfredsställande att människor tvingas utföra arbeten som de är överkvalificerade för eller till och med vara arbetslösa bara för att de inte har en svensk examen. Därför måste metoderna vad gäller validering förbättras och ytterligare satsningar på kompletterande utbildningar genomföras.

Det bör vidare bli möjligt för fler människor inom olika yrkesgrupper att validera kunskap och kompetens som de skaffat sig genom erfarenhet i yrkeslivet och därigenom uppgradera sin befattning från till exempel vårdbiträde till undersköterska. Detta för att visa på den verkliga kvaliteten inom ett yrkesområde, både för de anställdas skull och för dem som får en tjänst utförd. Ett system för validering av kompetens för fler yrkesgrupper bör utvecklas. Denna validering bör kunna genomföras genom en kortare utbildning och examensprov inom respektive yrke. Förslagsvis kan dessa utbildningar anordnas och planeras av fack och arbetsgivare tillsammans. Exempel på yrkeskategorier som kan vara lämpliga för detta förfarande återfinns inom förskolan, skolan, vården och inom hantverksyrken såsom snickare eller murare.

4. Svenska för invandrare (sfi), punkt 5 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Ibrahim Baylan (s), Rossana Dinamarca (v) och Peter Hultqvist (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A270 yrkandena 36, 38 och 55 samt avslår motionerna 2006/07:So310 yrkande 4, 2006/07:Ub231 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:Ub273.

Ställningstagande

Det finns problem i dagens sfi-utbildning, och systemet behöver reformeras. För att förbättra sfi-undervisningen behövs en tydligare individualisering och fler undervisningstimmar per vecka. Sfi ska kunna läsas i kombination med praktik, arbetslivsorientering, validering av betyg och kompetens och annan utbildning eller förvärvsarbete. Detta bör vara utgångspunkten för regeringens arbete med att förbättra sfi-undervisningen.

För att uppnå en kvalitetshöjning av sfi-undervisningen måste, på samma sätt som inom den ordinarie skolan, även behörighetskrav ställas på undervisande lärare i sfi.

Ett samhälles utbildningsväsende har bl.a. till uppgift att fördjupa människors kunskaper om demokratins möjligheter och gränser. Denna uppgift bör självklart gälla alla delar av utbildningsväsendet. Därför bör det inom

uppdraget för vuxen- och sfi-undervisningen ingå kursmoment i samhälls- och medborgarkunskap, där demokratins möjligheter och gränser tydliggörs, liksom invånarnas rättigheter och skyldigheter. Det ska här särskilt ingå att informera om situationen för personer med utländsk bakgrund i samhället och om det skydd som lagstiftningen mot diskriminering ger.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:C359 av Veronica Palm m.fl. (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att intensifiera arbetet med validering och certifiering.

2006/07:So310 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undervisning i sex- och samlevnadsfrågor bör ingå i sfi-undervisningen.

2006/07:Ub211 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att validera kompetens inom fler yrken och för utländska utbildningar.

2006/07:Ub225 av Elisabeth Svantesson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att högskoleutbildade utrikes födda inte bör läsa grundläggande vuxenutbildning.

2006/07:Ub229 av Eva Sonidsson och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vuxenutbildningen.

2006/07:Ub231 av Göran Lindblad (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett system med sfi-checkar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa sfi-undervisning via tv, radio och Internet.

2006/07:Ub251 av Carina Ohlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsningar på hantverksskolor med inriktning på återvinning av produkter och material.

2006/07:Ub257 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att se över vilken instans i samhället som ska ha ansvaret för att personer som blivit synskadade i vuxen ålder får undervisning i punktskrift.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en permanent punktskriftsutbildning.

2006/07:Ub273 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om konkurrensutsättning av svenskundervisning för invandrare.

2006/07:Ub300 av Tobias Krantz (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om inrättande av svenska yrkes- eller fackhögskolor ("colleges").
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en lämplig lokaliseringsregion för en av dessa yrkes- eller fackhögskolor ("colleges") skulle vara Jönköpings län, gärna med Gnosjöregionen som ett viktigt centrum.

2006/07:Ub339 av Kerstin Engle m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om det livslånga lärandet.

2006/07:Ub343 av Jan Björkman och Kerstin Andersson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om teknikcollege, högskolans utveckling, lärcentrum och försöksverksamhet med livslångt lärande i Blekinge.

2006/07:Ub348 av Berit Högman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om det livslånga lärandet och högre utbildning.

2006/07:Ub357 av Kerstin Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om den eftergymnasiala yrkesutbildningen.

2006/07:Ub369 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om vikten av kommunal vuxenutbildning.

2006/07:Ub373 av Per Svedberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till kommuner för vuxenutbildning.

2006/07:Ub404 av Anneli Särnblad och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsning på validering.

2006/07:N294 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om KY-utbildning i Dalsland.

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att asylsökandes betyg ska ekvivaleras och nödvändig kompletterande utbildning eller yrkesrelaterad praktik ges utan dröjsmål för att möjliggöra för arbete.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra sfi-undervisningen.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behörighetskrav för lärare i sfi.
55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom ramen för vuxen- och sfi-undervisningen tydliggöra demokratins möjligheter och gränser samt att särskilt informera om situationen för personer med utländsk bakgrund i samhället och om det skydd som lagstiftningen mot diskriminering ger.